

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتار درمانی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸

رأی صادره در هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر معصومه جرجانی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر علی اکبر حق دوست
معاون آموزشی

رأی صادره در هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سعید نمکی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی

رشته: گفتاردرمانی

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی
در مقطع کارشناسی ارشدنایبوسته

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر زهرا سلیمانی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان	خانم دکتر یلدا کاظمی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	آقای دکتر احمد رضا خاتون آبادی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز	آقای دکتر مجید سلطانی
علوم بهزیستی و توانبخشی	خانم دکتر فریبا یادگاری

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر شهلا خسروی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران	خانم دکتر معصومه خیرخواه
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم دکتر مهرانداخت نکاوند
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم لیدا طیبی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی
کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم راحله دانش نیا
کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم زهره قربانیان

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و بیست و ششمین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۴/۲۹

حاضرین:

- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر الهام حبیبی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- خانم دکتر یسنا به منش (نماینده سازمان غذا و دارو)
- خانم دکتر ناهید نوائیان (نماینده معاونت بهداشت)
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر محمدرضا رهبر (نماینده معاونت بهداشت)
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- دکتر سعید هاشمی نظری
- آقای دکتر سیدحسین امامی رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر زهرا سلیمانی
- خانم دکتر فریبا یادگاری
- آقای دکتر احمدرضا خاتون آبادی
- آقای دکتر پیمان دبیر مقدم
- آقای دکتر مهدی خواجوی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین:

- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر یسنا به منش (به نمایندگی از معاون غذا و دارو)
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر علی اکبر حقدوست
- آقای دکتر محمدرضا رهبر (به نمایندگی از معاون بهداشت)
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر محمدحسین آیتی
- آقای دکتر حاتم بوستانی
- آقای دکتر حسین بهنیا
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر علی جعفریان
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (به نمایندگی از رئیس کل سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر کوروش وحیدشاهی (به نمایندگی از دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

گفتاردرمانی شاخه‌ای از علم است که به مطالعه آسیب شناسی و ارزیابی و مداخله در حوزه های ارتباطی-شناختی، زبان، گفتار و بلع (در فازهای دهانی و دهانی - حلقی) و اختلالات آن ها می پردازد. در سال ۱۳۷۱ اولین دوره کارشناسی ارشد رشته گفتاردرمانی برگزار گردید. تاکنون چندین دوره بازنگری دروس این رشته بر اساس پیشرفت های جهانی و نیازهای بومی صورت گرفته است. آخرین بازنگری دروس در سال ۱۳۸۴ صورت پذیرفت که با توجه به بررسی های به عمل آمده تغییرات ایجاد شده به لحاظ کمی و کیفی و تفکیک دروس ضرورت بازنگری مجدد را دو چندان کرد. تغییرات ایجاد شده در اثر بازنگری دروس کارشناسی و لزوم سطح بندی خدمات گفتاردرمانی از انگیزه های اصلی بازنگری دروس کارشناسی ارشد است. مرحله ای که در بازنگری دروس کارشناسی ارشد گفتاردرمانی طی شده است شامل نظرخواهی از مدیران گروه های آموزشی در مورد کمیت و کیفیت دروس، پیشنهاد دروس اضافی، پیشنهاد حذف دروس غیر ضروری؛ نگارش عناوین دروس و تعداد واحدهای عملی و نظری و کارآموزی در جلسات اعضای اصلی؛ ارسال فرم اولیه برای اعضای مشاور جهت نظرخواهی، تغییر و اصلاح عناوین دروس و واحدها براساس نتایج نظرخواهی در جلسات اعضای اصلی؛ تقسیم کار بین اعضای اصلی برای تدوین یا اصلاح طرح درس برای هر یک از عناوین درس؛ کمک گرفتن از اعضای هیئت علمی دانشگاه های سراسر کشور در نگارش طرح درس ها؛ و برگزاری سه کارگاه مشورتی دو روزه جهت نهایی کردن طرح های درس مربوط به دروس علوم پایه، دروس تخصصی و کارآموزی؛ و تقسیم کار برای نگارش فصول برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد می باشد. در مجموع در بازنگری کنونی دروس کارشناسی ارشد گفتاردرمانی از تجارب قبلی، دانش جهانی، همفکری و مشورت اساتید باسابقه کمک گرفته شد تا این بازنگری بتواند بهترین بازده را در مقطع کارشناسی ارشد ایجاد کند و همچنین از همپوشی با مقاطع پایین تر و بالاتر تا حد امکان پرهیز گردد.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

Speech Therapy (M.Sc.)

کارشناسی ارشدناپیوسته رشته گفتاردرمانی

تعریف رشته:

رشته گفتاردرمانی با موضوع آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) جزو یکی از رشته های اصلی حوزه علوم توانبخشی می باشد (انجمن گفتار و شنوایی آمریکا، ۲۰۱۹). دانش آموختگان این رشته در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته می توانند اقدامات مربوط به پیشگیری، تشخیص و ارزیابی و گفتار درمانی اختلالات تکاملی زبان، اختلالات اکتسابی زبان، اختلالات گفتار، و اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) را با دیدگاه فعالیت مبتنی بر شواهد انجام دهند. همچنین توانایی طراحی و اجرای پژوهش های مرتبط با رشته را کسب خواهند کرد.

¹ American Speech-Language-Hearing Association (ASHA)

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:*

دارا بودن دانشنامه دوره‌ی کارشناسی پیوسته رشته گفتاردرمانی و قبولی در آزمون ورودی مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

*جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

اگر چه تاریخ گفتاردرمانی را به پیش از سال ۱۹۰۰ نسبت می دهند، ولی می توان گفت کارهای علمی و آکادمیک و نیز کار گفتاردرمانی به صورت یک حرفه، ردپایی در قرن بیستم دارد. از حدود سال ۱۹۱۰ در کشور آمریکا مراکز گفتار تشکیل شدند و در حدود ۱۹۲۵ اولین دانشجوی دکترای گفتاردرمانی از دانشگاه آیوا فارغ التحصیل شد. کالج استرالیایی گفتاردرمانی نیز در ۱۹۴۹ تشکیل گردید. حدود یک دهه بعد یعنی ۱۹۵۸ در دانشگاه تورنتوی کانادا رشته گفتاردرمانی تأسیس شد. در واقع بروز جنگ جهانی دوم و مصدومان جنگی مبتلا به آسیب های گفتار و زبان، ضرورت وجود روش های تشخیص و درمان اختلالات گفتار و زبان را دو چندان کرد. در ایران از سال ۱۹۷۳ (۱۳۵۲ هجری شمسی) رشته گفتاردرمانی تشکیل شد و نهایتاً به دانشگاه علوم پزشکی ایران واگذار گردید، بدین ترتیب اولین دانشگاهی که کارشناسی گفتاردرمانی را تأسیس کرد دانشگاه علوم پزشکی ایران بود. پس از آن در سال ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ هجری شمسی) دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی به صورت هم‌زمان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی را راه اندازی کرد و در همان سال دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته را تشکیل داد. در حال حاضر مجموعاً سیزده دانشگاه علوم پزشکی در کشور دارای مقطع کارشناسی، هفت دانشگاه دارای مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته و چهار دانشگاه دارای مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته گفتاردرمانی هستند.

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

- کلینیک های توانبخشی
- دفاتر کار گفتاردرمانی
- مراکز بهداشتی- درمانی
- بیمارستانهای خصوصی و دولتی در بخش های گوش، حلق و بینی، نورولوژی، اطفال و روانپزشکی
- محیط های آموزشی ویژه برای کودکان مانند مدارس و مهدکودکهای استثنایی
- مراکز درمانی و توانبخشی وابسته به سازمان بهزیستی
- بخش مراقبتهای ویژه کودکان در بیمارستان ها و ارائه خدمات در منزل

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

ارزش‌هایی مورد توجه در این برنامه عبارتند از: نوع‌دوستی، داشتن شرافت و وجدان کاری، صداقت، مسئولیت‌پذیری، داشتن تعهد کاری، شفافیت در روابط و اجرای کارها، خلاقیت، پویایی، احترام به ارزش‌های انسانی، رعایت حقوق مراجعان، وفای به عهد، احترام به ارزش‌های فرهنگی جامعه، حقیقت‌جویی و تلاش برای تعالی خود و دیگران.

دانشجویان رشته گفتاردرمانی با باور نسبت به کرامت انسانی تربیت می‌شوند و همان گونه که ارزش‌های دینی و الهی به ما می‌آموزند، انسان‌ها با هر سطح سواد، هر خرده فرهنگ، هر زبان و گویش و لهجه ای، و هر سطح اجتماعی-اقتصادی دارای احترام و حق بهره‌مندی از بهترین خدمات گفتاردرمانی هستند. دانش‌آموختگان گفتاردرمانی یاد می‌گیرند که اخلاق حرفه‌ای، پژوهشی و انتشار آثار پژوهشی را رعایت کنند. با تمرکز بر تفکر علمی و انتقادی و استفاده از رویکرد مبتنی بر شواهد به ارائه خدمات بالینی و اجرای پژوهش‌ها می‌پردازند.

دورنما (چشم‌انداز):

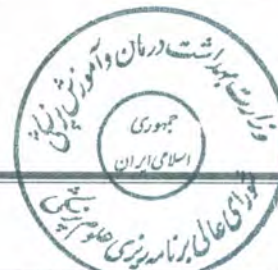
دورنمای این رشته افزایش سطح کیفی آموزش و پژوهش در جهت پیشرفت دانش و مهارت دانش‌آموختگان رشته گردد و منجر به ارتقاء سطح کیفیت ارائه خدمات تخصصی در زمینه پیشگیری، ارزیابی، تشخیص گفتاردرمانی گردد. پژوهش‌های مرتبط در ۱۰ سال آینده ارتقاء چشمگیری خواهد یافت.

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت‌پذیر و حساس به سلامت جامعه است که تخصص خود را در زمینه‌های ارزیابی و درمان اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) به کار گیرد و دانش و مهارت خود را در طراحی و اجرای پژوهش‌های مبتنی بر نیاز جامعه در حوزه‌های ذکر شده به کار گیرد.

اهداف کلی:

- اهداف کلی بازنگری مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته گفتاردرمانی عبارتند از:
- ۱) تربیت دانش‌آموختگانی است که بتوانند در پایان این دوره اقدامات مربوط به پیشگیری، تشخیص، ارزیابی و درمان اختلال تکاملی زبان، آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی، اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن، اختلالات روانی گفتار، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، اختلالات صوت، اختلالات گفتار در شکاف کام، اختلالات صدای گفتار و اختلالات اکتسابی زبان در بزرگسالان را بر اساس فعالیت مبتنی بر شواهد انجام دهند.
  - ۲) تربیت دانش‌آموختگانی است که بتوانند در پایان این دوره پژوهش‌های مرتبط با رشته را طراحی و اجرا کنند.

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان

(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- از مهارت‌های ارتباطی-تعاملی به طور موثر استفاده کند.
- آموزش دانشجویان مقطع کارشناسی و یا ارشد سنوات پایین‌تر
- ارتقای آگاهی‌های جامعه نسبت به رشد گفتار و زبان و اختلالات آن
- توانایی طراحی، نگارش پروپوزال و اجرای پژوهش‌های مرتبط با رشته و مورد نیاز جامعه را داشته باشد و بتواند نتایج این تحقیقات را منتشر نماید.
- دارای تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله باشد.
- مهارت‌های مدیریت (برنامه‌ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد داشته باشد.
- دانش و مهارت فراگرفته شده را به صورت حرفه‌ای و متعهدانه به کار ببرد.

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه ای و توانمندی های اختصاصی مورد انتظار دانش آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها: (Special Competencies)

توانمندی اختصاصی	شرح وظایف حرفه ای	کد درس مربوطه
ارتباطی- تعاملی	<ul style="list-style-type: none"> • برقراری ارتباط موثر با افراد دارای اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) • برقراری ارتباط موثر با خانواده ها و تیم درمانی 	۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶
آموزش و مشاوره	<ul style="list-style-type: none"> • آموزش به فرد، خانواده و جامعه به منظور پیشگیری مقدماتی و اولیه از بروز و تشدید اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) • آموزش به دانشجویان مقطع کارشناسی 	۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶
پژوهش	<ul style="list-style-type: none"> • طراحی و اجرای پژوهش‌های مرتبط با رشته گفتاردرمانی مبتنی بر نیازهای جامعه • پژوهش در زمینه طراحی و ساخت ابزارهای جدید در حیطه های تخصصی گفتاردرمانی • پژوهش در خصوص طراحی و تولید ابزارهای بومی تخصصی (نرم افزار یا سخت افزار و هرگونه فناوری های مرتبط) در حوزه ارتباط، گفتار، زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) 	۲۳-۱۹
ارزیابی اختلالات گفتاری شواهد و چارچوب ICF	<ul style="list-style-type: none"> • تحلیل نمونه های گفتار • ارزیابی و کد دهی آسیب های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم • ارزیابی و کد دهی اختلالات تکاملی زبان • ارزیابی و کد دهی اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی • ارزیابی و کد دهی اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن • ارزیابی و کد دهی اختلالات روانی گفتار، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) • ارزیابی و کد دهی اختلالات صوت، اختلالات گفتار در شکاف کام، اختلالات صدای گفتار و اختلالات اکتسابی زبان در بزرگسالان • کد دهی ها بر اساس چارچوب ICF • اجرا و تفسیر نتایج ارزیابی های گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی 	۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶

کد درس مربوطه	شرح وظایف حرفه ای	توانمندی اختصاصی
۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶	<p>و دهانی - حلقی)</p> <ul style="list-style-type: none"> • تشخیص علائم و نشانه های اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) در هر بیمار • تشخیص نوع و شدت اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) در هر بیمار • شناسایی عوامل محیطی، جسمی و خانوادگی مؤثر در تشدید و یا بهبود اختلال در هر بیمار • شناسایی نیاز بیمار و خانواده او برای ارجاع به سایر متخصصان • به کار گرفتن نتایج ارزیابی های تکمیلی در ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) • غربالگری اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) در سطح جامعه 	<p>شناسایی و تشخیص اختلالات گفتاری شواهد و چارچوب ICF</p>
۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶	<ul style="list-style-type: none"> • طراحی برنامه های گفتار درمانی • اجرای صحیح روش های درمانی (در آسیب های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم ، اختلال تکاملی زبان، اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی ، اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن، اختلالات روانی گفتار، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی)، اختلالات صوت، اختلالات گفتار در شکاف کام، اختلالات صدای گفتار و اختلالات اکتسابی زبان در بزرگسالان) 	<p>طراحی و اجرای برنامه های گفتار درمانی</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • انجام مستقل و تفسیر داده های مستخرج از ابزارهای آزمایشگاهی زیر: ویدئواستروپوسکوپي، نرم افزار Praat، نيزومتري، پالاتوگرافي، گلوٹوگرافي، لارینگوگرافي • آشنایی با نرم افزارهای تحلیل نمونه های زبانی مانند CHILDES, SALT و مشابه آنها 	<p>خدمات آزمایشگاهی</p>

کد درس مربوطه	شرح وظایف حرفه ای	توانمندی اختصاصی
	<ul style="list-style-type: none"> • پیشگیری اولیه به منظور جلوگیری از بروز اختلالات تکاملی زبان، آسیب های ارتباطی-زبانی در اختلالات مختلف • پیشگیری ثانویه به منظور جلوگیری از تشدید اختلالات تکاملی زبان، و آسیب های ارتباطی-زبانی • پیشگیری در سطح سوم از طریق ارزیابی و گفتار درمانی اختلالات تکاملی زبان، و آسیب های ارتباطی-زبانی 	پیشگیری

ج: مهارتهای عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری عالی برنامه‌ریزی				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۱۶	۶	۶	۴	انجام آزمون‌های عصب روانشناسی رایج در ارتباط با گفتار و زبان
۱۶	۶	۶	۴	اجرای روشهای گفتار درمانی مرتبط با اختلال آسیب مغزی ناشی از ضربه (TBI) و دمانس
۱۶	۶	۶	۴	ارزیابی و درمان اختلالات گفتمان
۱۶	۶	۶	۴	لمس عضلات حنجره و گردن
۱۶	۶	۶	۴	ارزیابی ادراکی-شنیداری صوت با استفاده از مقیاس‌های رسمی و اجرای عملی ارزیابی پوسچر
۱۶	۶	۶	۴	درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی
۱۶	۶	۶	۴	اجرای تمرین‌های کارکردی صوت
۱۶	۶	۶	۴	انجام صوت درمانی تشدید
۱۶	۶	۶	۴	اجرای روش‌های گرم کردن صوت
۱۶	۶	۶	۴	اجرای صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری
۱۶	۶	۶	۴	توانبخشی گفتار قبل و بعد از جراحی‌های سرطان حنجره
۱۶	۶	۶	۴	اجرای روش‌های ارزیابی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۱۶	۶	۶	۴	انجام پالاتوگرافی
۱۶	۶	۶	۴	انجام گلوٹوگرافی (لارینگوگرافی)
۱۶	۶	۶	۴	انجام ویدئواستروبوکوپیی
۱۶	۶	۶	۴	انجام روش‌های درمانی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۱۶	۶	۶	۴	اجرای روش‌های ارزیابی در حیطه‌های اختصاصی مشکلات گفتاری در کودکان
۱۶	۶	۶	۴	اجرای رویکردهای گفتار درمانی در حیطه‌های مشکلات گفتاری در کودکان
۱۶	۶	۶	۴	انجام ارزیابی‌های مرتبط با زبان مانند بازی
۱۶	۶	۶	۴	تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی و زبانی
۱۶	۶	۶	۴	اجرای عملی رویکردهای درمانی مانند PECS

۱۶	۰۶	۶	۴	ثبت و تفسیر تظاهرات ناروانی گفتار و رفتارهای وابسته لکنت در بزرگسالان با استفاده از ابزار کمی و کیفی به منظور تشخیص
۱۶	۶	۶	۴	آوانگاری نمونه گفتار بیمار با خطاهای گفتاری نوع شکاف از طریق مشاهده فیلم
۱۶	۶	۶	۴	انجام ارزیابی های ادراکی (مانند تکمیل فرم استاندارد شده (CAPS) برای حداقل ۳ بیمار، ارتباط دادن یافته های آن با داده های حاصل از ارزیابی های دستگاهی مستقیم و غیرمستقیم وانجام تشخیص افتراقی از طریق مشاهده فیلم
۱۶	۶	۶	۴	انجام ارزیابی دستگاهی با استفاده از نیزومتر و تفسیر نتایج آن
۱۶	۶	۶	۴	اجرای تکنیکهای درمانی هایپرنیزالیتی و تولید و تهیه گزارش
۱۶	۶	۶	۴	اختصاص دادن کدهای تشخیصی مربوط به اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فاز دهانی و دهانی- حلقی) بر اساس چارچوب ICF
۱۶	۶	۶	۴	ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در انواع گفتار فلجی
۱۶	۶	۶	۴	ارزیابی و انجام روش های درمانی مربوط به آپراکسی گفتار

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task based)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based)
- آموزش جامعه‌نگر (community oriented)
- آموزش بیمارستانی (hospital based)
- آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based)

روش‌ها و فنون آموزشی:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - مشاهده تکنیک های جراحی مختلف مرتبط با اختلالات صوت و شکاف کام در اتاق عمل، اتاق اقدامات عملی یا آزمایشگاه
- آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- self education, self study
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) فردی، کارکنان، محیط کار و بیماران را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین می شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- موارد ۱ و ۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی

- آزمون ۳۶۰ درجه
- ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل:
- ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.

- OSCE (Objective Structured Clinical Examination)
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- مستمر
- دوره‌ای
- نهایی

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیئت علمی مورد نیاز:

- مطابق ضوابط شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور.
- چهار نفر عضو هیئت علمی تمام وقت حداقل PhD استادیار با حداقل سه سال سابقه هیئت علمی
- گروه های آموزشی پشتیبان: در این دوره اساتید گروههای تخصصی گوش، حلق و بینی، مغز و اعصاب، زبانشناسی، روانشناسی و روانپزشکی، مهندسی پزشکی، آمار و اپیدمیولوژی، و فیزیوتراپی می توانند بر حسب نیاز در تدریس کمک کنند.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- فضای مستقل برای گروه آموزشی شامل اتاق مدیرگروه و اتاق به تعداد اساتید در داخل دانشکده توانبخشی
- کلاسهای درسی
- سالن کنفرانس
- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی
- اینترنت با سرعت کافی
- اتاق رایانه
- بایگانی آموزش
- اتاق اساتید
- اتاق دانشجویان
- کتابخانه

الف- فضای فیزیکی آموزش

- به ازاء هر دوره پذیرش دانشجو حداقل یک کلاس آموزشی مجهز به وسایل سمعی - بصری پیش بینی شده باشد.
- فضای آزمایشگاهی برای آزمایشگاه گفتار و زبان
- سالن کنفرانس در فضای دانشکده توانبخشی

ب- فضای فیزیکی بالینی

- هر دانشجو برای انجام واحد کارآموزی به ۱ اتاق درمان استاندارد دسترسی داشته باشد.
- اتاق درمان استاندارد برای رشته گفتار درمانی باید شرایط زیر را داشته باشد:
- حداقل ۳ در ۳ و حداکثر ۳ در ۵ متر مربع باشد.
- نور طبیعی داشته باشد.
- حداکثر سر و صدای اتاق 50 db باشد.
- به سرویس های بهداشتی دسترسی آسان داشته باشد.
- دسترسی آسان به اتاق درمان (در طبقه همکف باشد یا قابلیت دسترسی به آسانسور وجود داشته باشد).
- سیستم گرمایشی، سرمایشی و تهویه مناسب وجود داشته باشد.
- همچنین لازم است یکی از اتاق های درمان هر کلینیک مجهز به دوربین مدار بسته با چرخش زاویه (یا آینه یک طرفه) و دارای سیستم صوتی با کیفیت گردد.

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

عرصه آموزشی و بالینی، مراکز بهداشتی درمانی و کلینیک های تخصصی و آزمایشگاه تخصصی

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

مراجعین دارای اختلال ارتباط، گفتار، زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی)

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز:

- ویدئو پروژکتور
- Visual analyzer
- سیستم کامپیوتری دارای اتصال اینترنت
- LCD
- تجهیزات مربوط به آموزش مجازی
- وایت بورد یا اسمارت بورد یا ای بورد
- وسایل کمک آموزشی و درمانی برای کودکان و بزرگسالان در عرصه بالینی
- تجهیزات تخصصی دیجیتال voice recorder
- نرم افزارهای تحلیل نمونه گفتار و زبان (مانند SALT, CHILDES و مشابه آنها)
- نرم افزارهای آموزشی مناسب برای محیطهای بالینی
- استروبو اسکوپ
- PRAAT
- نيزومتر
- پالاتوگراف
- گلوٹوگراف (لارینگوگرافی)

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

۱- نام دوره:

کارشناسی ارشد ناپیوسته گفتاردرمانی

۲- طول دوره و ساختار آن:

براساس آیین نامه و ضوابط دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

۲۴ واحد	واحدهای اختصاصی اجباری (Core)
۴ واحد	واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)
۴ واحد	پایان نامه
۳۲ واحد	جمع کل

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	جمع	نظری	عملی		
-	۲۶	۱۷	۹	۱	۰/۵	۰/۵	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۰۱
-	۶۰	۵۱	۹	۲	۰/۵	۱/۵	نگارش متون علمی و پژوهشی	۰۲
				۳			جمع	

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا همزمان
		نظری	عملی	کارآموزی	نظری	عملی	کارآموزی	
۰۳	آمار زیستی	۲	-	-	۳۴	-	-	۳۴
۰۴	روش پژوهش و آزمون سازی	۱	۱	-	۱۷	۳۴	-	۵۱
۰۵	آزمایشگاه گفتار و زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)	۰/۵	۰/۵	-	۹	۵۱	-	۶۰
۰۶	مقدماتی بر عصب روانشناسی زبان	۰/۵	۰/۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۰۷	کارآموزی بالینی ۱	-	-	۱	-	-	۵۱	۵۱
۰۸	کارآموزی بالینی ۲	-	-	۱	-	-	۵۱	۵۱
۰۹	کارآموزی بالینی ۳	-	-	۱	-	-	۵۱	۵۱
۱۰	گفتار درمانی در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان	۰/۵	۰/۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۱۱	گفتاردرمانی در اختلال تکاملی خواندن و نوشتن	۱	۱	-	۱۷	۳۴	-	۵۱
۱۲	گفتاردرمانی در اختلال طیف اتیسم	۰/۵	۰/۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۱۳	گفتاردرمانی در اختلالات اکتسابی زبان	۱/۵	۰/۵	-	۲۶	۱۷	-	۴۳
۱۴	گفتاردرمانی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)	۰/۵	۰/۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۱۵	گفتاردرمانی در اختلالات روانی گفتار	۱/۵	۰/۵	-	۲۶	۱۷	-	۴۳
۱۶	گفتاردرمانی در اختلالات صوت	۱	۱	-	۱۷	۳۴	-	۵۱

ادامه جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
-	۲۶	-	۱۷	۹	-	۰/۵	۰/۵	۱	گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های مجسمه ای - چهره ای	۱۷
-	۴۳	-	۱۷	۲۶	-	۰/۵	۱/۵	۲	گفتاردرمانی در اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی	۱۸
-		-		-	-	۴	-	۴	پایان نامه	۱۹
۲۸									جمع	

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته گفتاردرمانی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	گفتاردرمانی در اختلالات صداهای گفتار	۲۰
-	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	علوم اعصاب در ارتباط با زبان و شناخت	۲۱
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد	۲۲
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	زبان شناسی بالینی	۲۳
روش پژوهش و آزمون سازی (کد ۰۴)	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	روش شناسی مطالعات مورد - منفرد (single-subject study)	۲۴
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	بیومکانیک اندام های تولید گفتار	۲۵
۱۱							جمع	

* دانشجوی می بایست ۴ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذرانند.

عنوان کارگاههای آموزشی مورد نیاز دوره:

کارگاه های زیر الزامی هستند (هر کارگاه حداقل ۸ ساعت):

- پروپوزال نویسی

- جست و جوی منابع علمی

- مقاله نویسی

همچنین بر اساس نیاز و امکانات گروه های آموزشی و بر اساس دروس تخصصی برای تکمیل دانش و مهارت دانشجویان، کارگاه های زیر اختیاری هستند (هر کارگاه حداقل ۸ ساعت):

۳ - کارگاه ایده پردازی و کسب کار

EXCEL, Word و Power Point - 2

SPSS-1

کد درس: ۰۱

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایت‌های معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایت‌های مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

* آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱. شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.
۲. کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

* آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱. آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.
۲. قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.
۳. نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.
۴. آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

* آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱. معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.
۲. آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.
۳. آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها.
۴. آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

* آشنایی با اینترنت:

۱. آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.
۲. آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.

۳. فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
۴. نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
۵. آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع اصلی درس:

1. Lambert J, Lambert PA. Finding information in science, technology and medicine. Routledge; last edition.
2. Zielinski K, Duplaga M, Ingram D. Information technology solutions for healthcare. Springer Science & Business Media; last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود و در حیطه روانی- حرکتی، آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

کد درس: ۰۲۰

نام درس: نگارش متون علمی و پژوهشی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول، چارچوب و الگوهای نگارش متون علمی و پژوهشی به زبان فارسی و انگلیسی، مکاتبات

علمی و ارائه دستاوردهای پژوهشی در مجامع علمی

شرح درس: در این درس دانشجویان با شیوه نگارش متون و مکاتبات علمی و الگوهای تنظیم و تدوین پایان‌نامه و اجزای مقاله

پژوهشی آشنا می‌شود و با تمرین عملی مقاله‌نویسی توانایی لازم را بدست می‌آورد تا پس از اتمام دوره بتواند نتایج پژوهش

خود را به صورت پایان‌نامه بنویسد و دستاوردهای پژوهشی خود را برای چاپ در مجلات علمی و پژوهشی داخل و خارج از

کشور به صورت مقاله تهیه و تنظیم کرده یا برای ارائه در مجامع علمی به صورت سخنرانی شفاهی یا پوستر آماده کند.

رئوس مطالب: نظری (۹ ساعت):

۱. آشنایی با نگارش متون علمی

۲. اخلاق در نوشتن (سوگیری در نوشتن، سرقت ادبی، سپاسگزاری از همکاری‌ها و شرکت‌کنندگان، و ...)

۳. اصول نگارش در فارسی و انگلیسی (ساختار متن، ساختار پاراگراف، دستور زبان، انسجام متن، نقل قول مستقیم و

غیر مستقیم، شیوه‌های ارجاع دهی در متن و ...)

۴. آشنایی با انواع مقالات (Review, Original, Short communication, Letter to editor, case study)

(...)

۵. آشنایی با انواع بانک‌های اطلاعاتی، شیوه جستجو و نحوه نمایه شدن در آنها (ISI, SCI, Scopus, Pubmed, ...)

۶. انواع مجلات (علمی ترویجی، علمی پژوهشی، بین‌المللی)

۷. آشنایی با اجزا و نحوه نگارش مقاله و پایان‌نامه و مکاتبات علمی

عملی (۵۱ ساعت):

۱. طبقه‌بندی انواع مجلات و مقالات

۲. اجرای عملی جستجو در بانک‌های اطلاعاتی

۳. نگارش دو مقاله فارسی و انگلیسی با رعایت اصول نگارش علمی (عنوان، چکیده، واژگان کلیدی، مقدمه، روش‌ها،

یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری، سپاسگزاری، منابع)

۴. نگارش دو نامه علمی فارسی و انگلیسی (نامه به متخصص، نویسنده مقالات، سردبیر مجله...)

۵. آماده‌سازی دستاوردهای پژوهشی به منظور ارائه در مجامع علمی به صورت سخنرانی شفاهی و پوستر با استفاده از

قابلیت‌های نرم افزار پاورپوینت، Prezi، و سایر نرم افزارهای رایج

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Brookshire RH, Brundage SB, Writing scientific research in communication sciences and disorders, Plural Publishing.
2. Hegde MN. A coursebook on scientific and professional writing for speech-language pathology. (4th ed.). Delmar: Cengage Learning.
3. America Psychological Association. Publication manual of the American Psychological Association. (6th ed.). Washington DC: American Psychological Association.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۳

نام درس: آمار زیستی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با روشهای پیشرفته آماری در تحقیقات بهداشتی و فراگیری تلفیق آنها در طراحی و نوشتن طرحهای پژوهشی

شرح درس: در این درس دانشجویان روشهای تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمونهای آماری را فرا می‌گیرند تا بتوانند در آینده از این دانش در تحلیل داده‌های پژوهشی استفاده کنند.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. مروری بر آمار توصیفی (شاخص‌های مرکزی، پراکندگی، انواع نمودارها)
۲. توزیع نرمال و خصوصیات آن
۳. فاصله اطمینان
۴. آزمون فرض نسبت دو جامعه
۵. آزمون تطابق نمونه با توزیع نرمال
۶. آزمون فرض میانگین دو جامعه
۷. آزمون استقلال، آزمون دقیق فیشر و آزمون مندل هنزل
۸. تحلیل واریانس یک طرفه
۹. آزمون‌های تعقیبی (مقایسه‌های چندگانه)
۱۰. تحلیل واریانس دوطرفه
۱۱. تحلیل همبستگی بین متغیرها
۱۲. آزمون‌های ناپارامتری

منابع اصلی درس: کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

۱. محمد ک، ملک افضلی م. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی. چاپ ۱۵. تهران: دریاچه نو.
۲. نترج، واسرمن و، ویتنور جی ا. ترجمه: علی عمیدی. آمار کاربردی (جلد اول). چاپ پنجم. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۳. روزنر ب. ترجمه: علی عمیدی. اصول آمار زیستی. چاپ دوم. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

شیوه ارزشیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۴

نام درس: روش پژوهش و آزمون سازی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی: آشنایی با اصول و روش پژوهش، آزمون سازی و اندازه گیری و نگارش پیش‌طرح‌های پژوهشی

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم مقدماتی پژوهش به‌طور کامل آشنا شده و یک پیش‌طرح پژوهشی در حوزه‌ی آسیب‌شناسی گفتار و زبان را مبتنی بر اصول نگارش، آماده و ارائه می‌نمایند. همچنین فراگیران با مفاهیم سنجش و اندازه گیری و اصول کلی تهیه و اجرا و تحلیل آزمونها با هدف ارزیابی و تشخیص آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. معیارهای شناسایی موضوع تحقیق
۲. بیان مسئله و اهمیت آن
۳. ضرورت بررسی متون و روش‌های بررسی متون
۴. اهداف، سئوالات/فرضیات پژوهشی و شیوه‌ی تنظیم آن‌ها
۵. انواع متغیرها و شیوه‌ی تنظیم جدول متغیرها
۶. جامعه، نمونه و انواع روش‌های نمونه گیری
۷. مطالعه مقدماتی (Pilot study) و مزایای آن
۸. انواع روشهای جمع‌آوری اطلاعات
۹. انواع مطالعات (مشاهده ای و تجربی)
۱۰. تعریف ارزشیابی، اندازه گیری و سنجش، انواع ارزیابی، تعریف مفهوم و سازه
۱۱. انواع آزمونها، هدفهای اجرای تست، مقیاس و واحد های اندازه گیری
۱۲. آشنایی با فرایند بومی سازی مقیاس های خارجی
۱۳. مفاهیم روایی، پایایی، حساسیت و ویژگی ابزار
۱۴. زمانبندی اجرای طرح و تنظیم جدول آن
۱۵. آشنایی با اصول هزینه‌بندی انجام طرح و تنظیم جداول آن

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. نگارش یک پیش‌طرح پژوهشی کامل شامل بخشهای زیر:
  - a. انتخاب یک موضوع پژوهشی با نقد و بررسی آن
  - b. تنظیم بیان مساله برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
  - c. تنظیم بررسی متون برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
  - d. نگارش اهداف برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن

- e. نگارش سؤال‌ها یا فرضیه‌های پژوهشی برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
- f. معرفی جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
- g. انتخاب و معرفی ابزار مناسب با تأکید بر حساسیت، ویژگی، روایی و پایایی آن برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
- h. انتخاب و نگارش درست نوع مطالعه برای موضوع انتخاب شده با نقد و بررسی آن
- i. ارجاع‌دهی درست منابع و تنظیم مناسب آن در بخش منابع
۲. ارزیابی ویژگی‌های روانسنجی یک ابزار اندازه‌گیری

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

۱. ملک افضلی، ح. تحقیق در نظام سلامت، تهران: انتشارات دریاچه نو.
۲. سجادی، ح. بیگلریان، ا. راهنمای نگارش پایان‌نامه. تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی.
۳. پاشا شریفی، ح. و شریفی، ن. اصول روان‌سنجی و روان‌آزمایی. تهران: انتشارات رشد.
۴. دلاور، ع. روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات ویرایش.
۵. هومن، ح. اندازه‌گیری‌های روانی و تربیتی: فن تهیه تست و پرسشنامه. تهران: انتشارات فرهنگ.
6. Varkevisser CM, Pathmanathan I, Brownlee AT. Designing and conducting health systems research projects. IDRC;. Available at http://archives.who.int/prduc/Resource_Mats/Designing_1.pdf.
7. Mohler P, Dorer B, de Jong J, Hu M. Adaptation: Guidelines for best practice in cross-cultural surveys. Ann Arbor, MI: Survey Research Center, Institute for Social Research. University of Michigan. Retrieved from <http://www.ccsr.isr.umich.edu/>

شیوه ارزیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۵

نام درس: آزمایشگاه گفتار و زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۰/۵ واحد نظری؛ ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس:

کسب دانش و مهارت استفاده از تجهیزات آزمایشگاهی و پاراکلینیکی در ارزیابی، تشخیص و سنجش پیامد در گفتاردرمانی

شرح درس: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با ابزارها و تجهیزات آزمایشگاهی و پاراکلینیکی، با ساختار و موارد کاربرد این تجهیزات در فرایند ارزیابی، تشخیص و سنجش پیامد در گفتاردرمانی آشنا می‌شوند؛ همچنین چگونگی اجرا و تفسیر نتایج حاصل از کاربرد شیوه آزمایشگاهی و پاراکلینیکی را در حداقل سه دستگاه فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

- تصویربرداری از حنجره (مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در انواع ابزارها و شیوه‌های تصویربرداری از حنجره شامل ویدئواستروبواسکوپ در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات صوت)؛
- ویژگی‌های اکوستیکی همخوان‌ها در زبان فارسی (مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در تحلیل اکوستیکی صوت با استفاده از نرم‌افزار Praat در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلال گفتاری)؛
- نیزیومتری (مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در انواع مختلف دستگاه‌ها و شیوه‌های انجام نیزیومتری)
- مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در انواع ابزارها و شیوه‌های پالاتوگرافی و گلو توگرافی (لارینگوگرافی)
- آشنایی با ابزار ارزیابی بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی): (Fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES
- آشنایی با نرم افزارهای تحلیل نمونه های زبانی (مانند CHILDES، SALT و مشابه آنها، مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج)

رئوس مطالب عملی (۵۱ ساعت):

۱. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج تصویربرداری از حنجره با استفاده از شیوه‌های ویدئولارنگوسکوپ و ویدئواستروبواسکوپ در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات صوت؛
۲. مشاهده، اجرای عملی و تحلیل ویژگی‌های اکوستیکی همخوان‌ها در زبان فارسی با استفاده از نرم‌افزار Praat در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات گفتاری؛
۳. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج پالاتوگرافی و گلو توگرافی (لارینگوگرافی)
۴. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج نیزیومتری در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلال
۵. انجام تحلیل نمونه زبانی با استفاده از نرم افزارهایی مانند (مانند CHILDES، SALT و مشابه آنها

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Woo P. Stroboscopy. United Kingdom: Plural Publishing.
2. Behrman A. Speech and voice sciences. SanDiego: Plural Publishing, 3rd edition.

به تناسب هر مبحث، دستورالعمل تجهیزات مربوطه، تدریس خواهد شد.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۶

نام درس: مقدماتی بر عصب روانشناسی زبان

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

افزایش دانش نظری و عملی دانشجویان در زمینه ارتباط مغز و زبان با تأکید بر اصول کلی عصب روانشناسی زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان با جایگاه زبان در مغز و چگونگی پردازش زبان در نیمکره های مغزی در افراد سالم و بیمار آشنا شده و ضمن آشنایی با آزمون های پر کاربرد عصب روانشناسی، نحوه انجام آنها را فرا می گیرند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت)

۱. مروری بر عملکرد زبان و نیمکره های مغزی

a. تفاوت های فردی در سازمان دهی زبان در مغز

b. تخصصی شدن نیمکره های مغزی

c. نقش ساختارهای قشری و زیر قشری در پردازش زبان

۲. مروری بر عملکردهای عالی قشر مغز

a. حافظه و یادگیری

b. هیجان

c. توجه و هوشیاری

d. انعطاف پذیری مغزی

۳. دوزبانگی

a. درک واژگان در مغز دو زبانه

b. اکتساب واژگان در مغز دو زبانه

c. پردازش زبان در مغز دو زبانه

۴. روش های مطالعه در عصب روانشناسی زبان

a. تکنیک پتانسیل های فراخوانده وابسته به رویداد (ERPs)

b. تصویربرداری عملکردی مغز (fMRI)

c. روشهای تحلیلی برای مطالعات مورد-منفرد

۵. آزمون های عصب روانشناسی

a. معرفی آزمون ها و منطق بکارگیری آنها (مانند Benton's neuropsychological investigation)

.Luria-Nebraska Battery, Frontal-lobe assessment, Boston Process Approach

(...Verbal fluency tasks, CANTAB)

- b. عوامل مؤثر بر انتخاب آزمون
c. آزمون‌های حافظه، توجه و هوشیاری

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت)

انجام و تحلیل آزمون‌های عصب روانشناسی رایج در ارتباط با گفتار و زبان (مانند verbal fluency tasks) بر روی افراد طبیعی

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Faust M. The handbook of the neuropsychology of language. Blackwell Publishing Ltd..
2. Kolb B, Whishaw IQ. Fundamentals of human neuropsychology. Worth Publishers.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی آزمون‌ها انجام می‌شوند.

کد درس: ۰۷

نام درس: کارآموزی بالینی ۱

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: کاربرد اصول اخلاق حرفه‌ای در فعالیت بالینی، انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای‌گرایی، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود که بر اساس شواهد با کیفیت، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رئوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

- اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای
- اصول اخلاق حرفه‌ای در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن
- روش به دست آوردن، ارزیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی:
- درجه بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن
- اصول آموزش و سوپروایزری بالینی: با اصول و روش‌های سوپروایزری بالینی آشنا شده و زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک به آموزش دانشجویان کارشناسی در کلینیک بپردازد.
- کارآموزی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی): یک مورد مبتلا به اختلال بلع بزرگسال را ارزیابی نماید (اجرای روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع، ارزیابی بالینی بلع)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص طراحی کرده و انجام دهد (اجرای روش‌های توانبخشی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تمرینات حرکتی دهانی، مانورهای بلع و تحریکات لمسی-دمایی)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

- کارآموزی اختلالات صوت: یک مورد مبتلا به اختلالات صوت را ارزیابی نماید (ارزیابی ادراکی-شنیداری، ارزیابی پوسچر)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (صوت درمانی فیزیولوژیک: درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی، تمرین‌های کارکردی صوت، صوت درمانی تشدید، روش‌های گرم کردن صدا، صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.
- کارآموزی اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن: یک مورد مبتلا به اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن را ارزیابی نماید، از مدل Cognitive neuroscience، رویکرد Psycholinguistic و Neurolinguistic در تبیین نقایص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن استفاده نماید، رویکردهای تیمی در ارزیابی و درمان کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن را به کار ببرد، به ارزیابی حیطه‌های عمومی و اختصاصی مانند هوش، مهارت‌های حرکتی و زبان و خواندن بپردازد، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (اجرای روش‌های درمانی در حیطه‌های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. McAllister L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, 7(3), 138-148. 2005.
2. Body R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
3. Reilly S, Douglas J, Oates J. *Evidence-based practice in speech pathology*. London: Whurr Publishers.
4. Murry T, Carrau RL. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural publishing.
5. Corbin-Lewis K, Liss, JM Sciortino KL. *Clinical anatomy & Physiology of swallow mechanism*. Thomson Delmar.
6. Carrau RL, Murry T. *Comprehensive management of swallowing disorders*. Plural Publishing.
7. Rosenbek J. *Dysphagia in movement disorders*. Plural Publishing.
8. Stemple JC, Roy N, Klaben BK. *Clinical voice pathology: Theory and management*: Plural Publishing.
9. Seikel JA, Drumright DG, King DW. *Anatomy & physiology for speech, language, and hearing*: Nelson Education.
10. Colton RH, Casper JK, Leonard R. *Understanding voice problems*. Philadelphia: Techbooks.
11. Snowling M, Stackhouse J. *Dyslexia, speech and language: A practitioner's handbook*, 2nd ed. Whurr.
12. Paul R. *Language disorders from infancy through adolescence*. Elsevier.

13. Christo C, Davis J, Brock SE. Identifying, assessing and treating dyslexia at school. Springer.
14. Wallach GP. Language and school-age children with learning disabilities, chapter 4, in Vicki A. Reed (Eds.). An introduction to children with language disorders, (5th ed.). NewYork: Pearson.
15. Kamara CA. Neurolinguistic approach to reading: A guide for speech-language pathologists treating dyslexia. Plural Publishing.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۸

نام درس: کارآموزی بالینی ۲

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: کاربرد اصول اخلاق حرفه‌ای در فعالیت بالینی، انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای گرای، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود بر اساس شواهد با کیفیت، اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رئوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

۱. اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای
۲. اصول اخلاق حرفه‌ای در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی
۳. روش به دست آوردن، ارزیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی:
۴. درجه‌بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی
۵. اصول آموزش و سوپروایزری بالینی: با اصول و روشهای سوپروایزری بالینی آشنا شده و زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک به آموزش دانشجویان کارشناسی در کلینیک بپردازد.
۶. کارآموزی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی): یک کودک مبتلا به اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) را تشخیص داده، ارزیابی کرده و خط پایه مهارت‌های ارتباطی و زبانی او را در حوزه ارزیابی‌های صرف و نحو، معنا، کاربرد و مهارت‌های واج شناختی تعیین نماید. ارزیابی حوزه‌های مرتبط با اختلال زبانی او را با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری زبانی، تست‌های بومی، و مشاهدات متناسب با سن مراجع انجام دهد و نتایج ارزیابی را برای طراحی برنامه درمانی مناسب، تحلیل نماید. سپس روش درمانی متناسب با حوزه اختلالی کودک را در حوزه‌های دستور و معنا و سایر حوزه‌های احتمالی از بین روشهای درمانی که فراگرفته است انتخاب کرده و اجرا نماید. خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و معیارهای ترخیص را برای مراجع تعیین نماید. گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

۷. کارآموزی اختلالات اکتسابی زبان: یک مورد مبتلا به آفازی را ارزیابی نماید، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (ارزیابی و درمان مدل - محور نقایص زبان پریشی شامل نقایص درک شنیداری- کلامی، آنومی، دیس لکسی، دیس گرافی)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

۸. کارآموزی اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی: یک مورد مبتلا به اختلال حرکتی گفتار بزرگسال را ارزیابی نماید (اجرای روش‌های ارزیابی بالینی دیس‌آرتری در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در گفتار، انجام ارزیابی ادراکی و تشخیص افتراقی ویژگی‌های ادراکی انواع گفتار فلجی و آپراکسی گفتار)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (اجرای روش‌های توانبخشی مربوط به انواع دیس‌آرتری یا آپراکسی گفتار)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است.

1. McAllister L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, 7(3), 138-148. 2005.
2. Body R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
3. Reilly S, Douglas J, Oates J. *Evidence-based practice in speech pathology*. London: Whurr Publishers.
4. Rescorla L, Dale PS (Eds.). *Late talkers: Language development, interventions, and outcomes*. Paul H. Brookes Publishing Company.
5. Stavrakaki S (Ed.). *Specific language impairment: current trends in research (Vol. 58)*. John Benjamins Publishing Company.
6. Leonard LB. *Children with specific language impairment*. MIT. 2014.
7. Reed VA. *Toddlers and preschoolers with specific language impairment*, Chapter 3, in Vicki A. Reed (Ed.). *An introduction to children with language disorders*, (5th ed.). New York: Pearson.
8. Hoff E. *Research methods in child language: A practical guide*. West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.
9. Papanthasiou I, Coppens P. *Aphasia and related neurogenic communication disorders*. Jones & Bartlett Publishers.
10. Whitworth A, Webster J, Howard DA. *Cognitive neuropsychological approach to assessment and intervention in aphasia: A clinician's guide*. New York: Psychology Press.

11. Chapey R. Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. Philadelphia: Lippincott, Williams.
12. Duffy J. Motor speech disorders: substrates, differential diagnosis, and management (3rd ed.). Mosby.
13. Freed D. Motor speech disorders: diagnosis and treatment. Delmar.
14. Perrier P. About speech motor control complexity. In Harrington, J. and Tabain, M. (Eds.): Towards a better understanding of speech production processes. New York: Psychology Press.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۰۹

نام درس: کارآموزی بالینی ۳

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: کاربرد اصول اخلاق حرفه‌ای در فعالیت بالینی، انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای‌گرایی، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های مجمله‌ای-چهره‌ای

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود بر اساس شواهد با کیفیت، اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های مجمله‌ای-چهره‌ای را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رئوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

۱. اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای
۲. اصول اخلاق حرفه‌ای در آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های مجمله‌ای-چهره‌ای
۳. روش به دست آوردن، ارزشیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی: درجه‌بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های مجمله‌ای-چهره‌ای
۴. اصول آموزش و سوپروایزری بالینی: با اصول و روشهای سوپروایزری بالینی آشنا شده و زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک به آموزش دانشجویان کارشناسی در کلینیک بپردازد.
۵. کارآموزی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم: یک مورد مبتلا به آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم را ارزیابی نماید (با ابزارهای غربالگری و تشخیص آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند CARS، GARS، M-CHAT تشخیص دهد و ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم شامل ارزیابی پیش‌زبانی، ارزیابی زبانشناختی و مهارت‌های اجتماعی را انجام دهد)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (مداخلات رفتاری برای ارتقاء یادگیری و ارتقاء توانایی ارتباطی و اجتماعی مانند PECS یا ارتباط مکمل و جایگزین، مداخلات اختصاصی زبان به منظور ارتقاء توانمندی‌های زبانشناختی براساس الگوهای تکامل زبان)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.
۶. کارآموزی اختلالات روانی گفتار: یک مورد مبتلا به اختلالات روانی گفتار را ارزیابی نماید (انواع روش‌های ارزیابی کمی و کیفی کودکان و بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (رویکردهای speech restructuring همچون Camperdown Program، Video self-modeling (VSM) و Comprehensive Stuttering Program (CSP))،

خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

۷. کارآموزی اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های مجمه ای-چهره ای: یک مورد مبتلا به اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های مجمه ای-چهره ای را ارزیابی نماید (ارزیابیهای ادراکی استاندارد مانند CAPS، تشخیص افتراقی اختلالات گفتاری مرتبط با شکاف کام و آوانگاری و ثبت خطاها، ارزیابی سیستم کامی-حلقی با استفاده از دستگاه نیزومتر، تفسیر نتایج ارزیابی دستگاهی و ارتباط دادن یافته های حاصل از آنها با ارزیابیهای ادراکی)، خط پایه تشکیل دهد، درمان بر اساس رویکرد مشخص را طراحی کرده و انجام دهد (اجرای تکنیکهای درمانی اختلالات تولیدی مرتبط با شکاف کام، روشهای درمان هایپرنیزالیتهی در بدعملگری کامی حلقی مرزی، رفع مشکلات تغذیه و درمان های پروتزی و انواع جراحیهای ثانویه در VPI، کاربرد مدل ICF در شکاف کام و اختلالات همراه آن)، خط پایه را مجدداً ارزیابی کند، مقایسه قبل و بعد درمان را انجام دهد و گزارش موردی را تهیه و به صورت شفاهی به شکل سمینار ارائه دهد.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. McAllister L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, 7(3), 138-148.
2. Body R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
3. Reilly S, Douglas J, Oates J. *Evidence-based practice in speech pathology*. London: Whurr Publishers.
4. Volkmar FR, Paul R, Klin A, Cohen DJ (Eds.). *Handbook of autism and pervasive developmental disorders, diagnosis, development, neurobiology, and behavior (Vol. 1&2)*. John Wiley & Sons.
5. Longerbeam M, Sigafoos J. Language and children with autism spectrum disorder, chapter 7, in Vicki A. Reed (Ed.). *An introduction to children with language disorders*, (5th ed.). New York: Pearson.
6. Tarbox J, Dixon DR, Sturmey P, Matson JL (Eds.). *Handbook of early intervention for autism spectrum disorders: Research, policy, and practice*. New York: Springer.
7. Guitar B. *Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment*. Lippincott Williams & Wilkins.
8. Guitar B, McCauley RJ. *Treatment of stuttering: Established and emerging interventions*. Wolters Kluwer.
9. Reardon-Reeves N, Yaruss JS. *School-age stuttering therapy: A practical guide*.
10. Packman A, Onslow M, Webber M, Harrison E, Arnott S, ..., Lloyd W. Lidcombe program trainers' consortium. Retrieved at: lidcombe program treatment guide. <http://lidcombeprogram.org/wp-content/uploads//Lidcombe-Program-Treatment>.
11. O'Brian S, Carey B, Lowe R, Onslow M, Packman A, Cream A. *Camperdown program treatment guide*. Australian Stuttering Research Centre, University of Sydney. Retrieved at <https://www.uts.edu.au/sites/default/files/10/Camperdown%20Program%20Treatment%20Guide%20>
12. Ward D, Scott KS (Eds.). *Cluttering: A handbook of research, intervention and education*. Psychology Press. Pertijs MAJ, Oonk LC, Beer de JJA, Bunschoten EM, Bast

- EJEG, ... Veenendaal van H. Clinical guideline 'stuttering in children, adolescents and adults'. NVLF, Woerden.
13. Howard S, Lohmander A. Cleft palate speech: Assessment and intervention. Wiley-Blackwell.
  14. Kummer AW. Cleft palate and craniofacial anomalies. Thomson.
  15. Peterson-Falzone SJ, Trost-Cardamone J, Karnell MP, Hardin-Jones MA. The clinician's guide to treating cleft palate speech. Mosby.
  16. Peterson-Falzone SJ, Hardin-Jones MA, Karnell MP. Cleft palate speech. Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارزیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۰

نام درس: گفتار درمانی در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و روش‌های ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
شرح درس: در این درس دانشجویان با مکانیسم بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی در بزرگسالان، ماهیت اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و انواع علل ایجاد کننده آن در بزرگسالان آشنا می‌شوند و روش‌های ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) را در بزرگسالان فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. آناتومی و فیزیولوژی بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی در بزرگسالان
۲. تعریف، طبقه‌بندی، ترمینولوژی واژه‌های پر تکرار و شیوع اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۳. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در اختلالات نورولوژیک (سکته مغزی، آسیب‌های ضربه‌ای مغز، بیماری‌های پارکینسون، آلزایمر، مالتیپل اسکلروزیس و آمیوتروفیک لترال اسکلروزیس)
۴. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در سرطان‌های سر و گردن
۵. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در پس از جراحی (لوله گذاری)
۶. آشنایی با اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در مرحله دهانی-حلقی و مروی
۷. روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و آشنایی با آزمون‌های رایج در ارزیابی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۸. روش‌های ارزیابی ابزاری (FEES) Fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (VFSS) Videofluoroscopy swallowing study (مانومتري، سونوگرافي و راديوگرافي)
۹. اصول و رویکردهای درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تیم درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، رویکردهای جبرانی، توانبخشی و ترکیبی)
۱۰. روش‌های جبرانی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزاها)
۱۱. روش‌های توانبخشی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تمرینات حرکتی دهانی، مانورهای بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و تحریکات لمسی-دمایی)
۱۲. آشنایی با روش‌های نوین درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (مانند Neuromuscular Electrical Stimulation (NMES)

۱۳. آشنایی با روشهای درمان پزشکی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (دارویی، جراحی و روشهای تغذیه غیر دهانی)
۱۴. نقش آسیب شناس گفتار و زبان در ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بخش مراقبت های ویژه (intensive care unit (ICU)
۱۵. آشنایی با کدهای اختلالات بلع بزرگسالان بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. غربالگری اختلالات بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۲. اجرای روشهای ارزیابی بالینی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندامهای درگیر در بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، ارزیابی بالینی بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۳. اجرای روشهای درمانی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۴. یک مورد کد دهی اختلال بلع بزرگسال بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Murry T, Carrau RL. Clinical management of swallowing disorders. Plural publishing.
2. Corbin-Lewis K, Liss, JM Sciortino KL. Clinical anatomy & Physiology of swallow mechanism. Thomson Delmar.
3. Carrau RL, Murry T. Comprehensive management of swallowing disorders. Plural Publishing.
4. Rosenbek J. Dysphagia in movement disorders. Plural Publishing.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روشها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۱

نام درس: گفتاردرمانی در اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با مبانی نظری اختلال تکاملی خواندن و نوشتن به طور کلی آشنا می‌شود و نظریه‌های عصب‌زبان‌شناختی را به طور ویژه فرا می‌گیرد. روش‌های ارزیابی‌های عمومی و اختصاصی خواندن و نوشتن و روش‌های بهبود عملکرد خواندن و نوشتن را با تکیه بر رفع نقائص زبان‌شناختی را می‌آموزد.

شرح درس: در این درس دانشجو با سیر تحولی نظریه‌ها در حوزه اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن آشنا می‌گردد. به طور ویژه نظریه‌های مربوط به نقایص زبان‌شناختی را می‌آموزد. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن را بر اساس نظریه‌ها فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با انواع اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن و ویژگی‌های هر یک از آنها
۲. آشنایی با تفاوت طبقه‌بندی اختلالات تکاملی و اکتسابی خواندن و نوشتن
۳. آشنایی با علت‌شناسی اختلال تکاملی خواندن و نوشتن شامل:

- a. Visual Processing Approaches
- b. Temporal Processing
- c. Phonological Core Deficit
- d. Dual Subtype Approaches (linguistic deficits and perceptual deficits)
- e. Multiple Subtype Approaches (phonological processing, rapid automatized naming, and orthographic processing)
- f. Neurolinguistic approach

۴. آشنایی با مدل عصب‌شناسی شناختی در تبیین نقایص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۵. آشنایی با رویکرد روانشناسی زبان در تبیین نقایص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۶. معرفی رویکردهای تیمی در ارزیابی و درمان کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن و تعیین نقش آسیب‌شناس گفتار و زبان در تیم
۷. آشنایی با ارزیابی‌های حیطه‌های عمومی کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن (مانند هوش، مهارت‌های حرکتی و...)
۸. آشنایی با ارزیابی‌های حیطه‌های اختصاصی شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۹. آشنایی با رویکردهای درمانی در حیطه‌های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۱۰. اختلالات تکاملی خواندن و هجی کردن در کودکان با آسیب ویژه زبان
۱۱. آشنایی با کدهای اختلال تکاملی خواندن و نوشتن بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. اجرا و تفسیر ارزیابی در حیطه های اختصاصی شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۲. اجرا و تفسیر رویکردهای درمانی در حیطه های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۳. یک مورد کد دهی اختلال تکاملی خواندن و نوشتن بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Snowling M, Stackhouse J. Dyslexia, speech and language: A practitioner's handbook, 2nd ed. Whurr.
2. Paul R. Language disorders from infancy through adolescence. Elsevier, 2017.
3. Christo C, Davis J, Brock SE. Identifying, assessing and treating dyslexia at school. Springer,
4. Wallach GP. Language and school-age children with learning disabilities, chapter 4, in Vicki A. Reed (Eds.). An introduction to children with language disorders, (5th ed.). NewYork: Pearson.
5. Kamara CA. Neurolinguistic approach to reading: A guide for speech-language pathologists treating dyslexia. Plural Publishing.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلال طیف اتیسم

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

کد درس: ۱۲

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و اصول ارزیابی و درمان اختصاصی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم

شرح درس: دانشجو قادر به تعریف، تبیین آسیب‌شناسی، اصول ارزیابی و مداخله اختصاصی در کودکان مبتلا به طیف آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم می‌گردد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. ملاکهای تشخیص کودک دچار آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم از دیدگاه DSM-V و شیوع شناسی
۲. سیر پیشرفت آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم در دوران نوزادی، کودکی، دوران مدرسه و بزرگسالی
۳. علت شناسی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم شامل یافته‌های ژنتیک، عصب-روان‌شناختی، عصب-زیست‌شناختی و...
۴. نشانه شناسی اختصاصی ویژگی‌های عصب-روان‌شناختی، رفتاری، هیجانی، شناختی، حسی-حرکتی، و اجتماعی - ارتباطی و زبانی در آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم
۵. تشخیص افتراقی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم با اختلالات مانند اختلال ارتباط اجتماعی، اسکیزوفرنی دوران کودکی، ADHD، اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و...
۶. ابزارهای غربالگری و تشخیص آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند M-CHAT GARS، CARS
۷. ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان مبتلا به آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم (ارزیابی پیش‌زبانی، ارزیابی زبانشناختی و مهارت‌های اجتماعی)
۸. آشنایی با مداخلات غیراختصاصی مانند درمانهای دارویی، روان‌درمانی، کاردرمانی و...
۹. مداخلات گفتاردرمانی برای آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند مداخلات رفتاری برای ارتقاء یادگیری و ارتقاء توانایی ارتباطی و اجتماعی مانند PECS یا ارتباط مکمل و جایگزین و ارتقاء توانمندی‌های زبانشناختی براساس الگوهای تکامل زبان
۱۰. آشنایی با کدهای آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. اجرای عملی و تفسیر ارزیابی های حوزه های مرتبط با زبان مانند بازی و... در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۲. تعیین سطح مهارت های ارتباطی و زبانی در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۳. اجرای عملی رویکردهای درمانی مانند PECS برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۴. یک مورد کد دهی آسیب های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Volkmar FR, Paul R, Klin A, Cohen DJ (Eds.). Handbook of autism and pervasive developmental disorders, diagnosis, development, neurobiology, and behavior (Vol. 1&2). John Wiley & Sons.
2. Longerbeam M, Sigafoos J. Language and children with autism spectrum disorder, chapter 7, in Vicki A. Reed (Ed.). An introduction to children with language disorders, (5th ed.). New York: Pearson.
3. Tarbox J, Dixon DR, Sturmey P, Matson JL (Eds.). Handbook of early intervention for autism spectrum disorders: Research, policy, and practice. New York: Springer.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۳

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلالات اکتسابی زبان

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش و کسب مهارت دانشجویان در ارزیابی و درمان انواع اختلالات اکتسابی زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان با انواع اختلالات اکتسابی زبان که در اثر بیماری‌ها و شرایط مختلف نورولوژیک ایجاد می‌شوند مانند زبان پریشی (آفازی)، دمانس، آسیب نیمکره راست و ضربه مغزی آشنا می‌شوند و با استفاده از چارچوب‌های تعریف شده مانند مدل ICF و مدل‌های نوروسایکولوژی شناختی و با مهم شمردن رویکرد کیفیت زندگی، این اختلالات را ارزیابی و درمان می‌کنند.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

۱. تعریف و طبقه‌بندی اختلالات اکتسابی زبان
۲. مروری بر انواع زبان پریشی (آفازی) و مکانیسم‌های بهبودی از ضایعه مغزی
۳. مروری بر رویکردهای ارزیابی زبان پریشی (آفازی) (مدل ICF، کاربرد عناصر EBP و کیفیت زندگی)
  - a. روانسنجی تستهای زبان پریشی (آفازی)
  ۴. رویکردهای درمان زبان پریشی (آفازی)
    - a. توصیف فرایند درمان
    - b. کاربرد مدل ICF در درمان زبان پریشی (آفازی)
    - c. نقطه شروع و پایان درمان
    - d. تمایز بین رویکردهای مختلف درمان
  ۵. ارزیابی و درمان مدل - محور نقایص زبان پریشی
  ۶. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات پردازش جمله در زبان پریشی (آفازی)
  ۷. ارزیابی و درمان زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
    - a. الگوهای مختلف بهبودی در زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
    - b. دیدگاه‌ها و عوامل مؤثر بر درمان زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
  ۸. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات گفتار
    - a. تعریف دیدگاه گفتار، تحلیل مکالمه، و دیدگاه روایتی
    - b. رویکردهای ارزیابی اختلالات گفتار
    - c. رویکردهای درمان اختلالات گفتار
  ۹. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان نقایص ارتباطی در آسیب نیمکره راست (RHD)
    - a. نقایص زبانی و غیر زبانی در RHD
      - i. فرضیه منابع شناختی در اختلالات ارتباطی نیمکره راست
      - ii. فرضیه نقص فرونشانی

- b. انواع درمان برای نقایص ارتباطی RHD
- i. مدل‌های پزشکی، ICF، و توانبخشی شناختی در ارزیابی و درمان اختلالات نیمکره راست
- ii. هدایت درمان توسط خود بیمار
- iii. درمان نقایص منابع شناختی

۱۱. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان TBI

- a. اپیدمیولوژی TBI
- b. ارزیابی ارتباطی، شناختی، رفتاری و عملکرد اجرایی در TBI
- c. مراحل بهبودی از TBI
- d. اهداف توانبخشی TBI
- e. اصول ارزیابی و درمان TBI
- f. رویکردهای درمانی TBI

۱۲. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان دمانس

- a. شناخت بیماری‌های منجر شونده به دمانس
- b. انواع سندرمهای دمانس
- c. نقایص زبانی و شناختی در دمانس با تاکید بر آلزایمر
- d. نقش آسیب شناس گفتار و زبان در کار با بیماران مبتلا به دمانس
- e. راهکارهای درمانی مناسب برای بیماران مبتلا به دمانس

۱۳. بررسی‌های پاراکلینیکی در اختلالات نورولوژیک (مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در انواع ابزارها و شیوه‌های تصویربرداری از دستگاه عصبی شامل CT-Scan، MRI در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات اکتسابی زبان)

۱۴. آشنایی با کدهای اختلالات اکتسابی زبان بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده نتایج تصویربرداری از دستگاه عصبی شامل MRI، CT-Scan در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات اکتسابی زبان
۲. ارزیابی و طراحی برنامه درمانی بر اساس مدل ICF (با استفاده از فیلم نمایش داده شده، شرح مورد یا بازی نقش)
۳. ارزیابی و طراحی برنامه درمانی بر اساس مدل نوروسایکولوژی شناختی (با استفاده از فیلم نمایش داده شده، شرح مورد یا بازی نقش)
۴. ارزیابی کیفیت زندگی با استفاده از پرسشنامه
۵. ارزیابی تاثیر برنامه درمانی با استفاده از پرسشنامه کیفیت زندگی
۶. اجرای روشهای درمانی مرتبط با اختلال آسیب مغزی ناشی از ضربه (TBI) و دمانس
۷. اجرای رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات گفتار

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Papathanasiou I, Coppens P. Aphasia and related neurogenic communication disorders. Jones & Bartlett Publishers.
2. Whitworth A, Webster J, Howard DA. Cognitive neuropsychological approach to assessment and intervention in aphasia: A clinician's guide. New York: Psychology Press. 2014.
3. Chapey R. Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. Philadelphia: Lippincott, Williams.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۴

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و اصول ارزیابی و درمان اختصاصی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
شرح درس: دانشجو قادر به تعریف، تبیین آسیب شناسی، اصول ارزیابی و مداخله اختصاصی در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) می‌گردد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. تعریف و اصطلاح شناسی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۲. ملاکهای تشخیص کودک دچار اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و شیوع شناسی
۳. علت شناسی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) شامل یافته‌های ژنتیک، عصب-زیست‌شناختی و...
۴. نشانه شناسی اختصاصی شناختی، زبانی ارتباطی-اجتماعی و تحصیلی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۵. تشخیص افتراقی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) با اختلالات مانند آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلال ارتباط اجتماعی، اسکیزوفرنی دوران کودکی، ADHD
۶. غربالگری، تشخیص و ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۷. مداخلات گفتاردرمانی برای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و ارتقاء توانمندی‌های زبانشناختی از جمله مداخلات متمرکز بر دستور و معنا، دوزبندی درمان، براساس الگوهای تکامل زبان
۸. آشنایی با کدهای اختلال تکاملی زبان بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. ارزیابی و تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی و زبانی در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۲. اجرای عملی مداخلات گفتاردرمانی برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۳. یک مورد کد دهی اختلال تکاملی زبان بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Rescorla L, Dale PS (Eds.). Late talkers: Language development, interventions, and outcomes. Paul H. Brookes Publishing Company.
2. Stavrakaki S (Ed.). Specific language impairment: current trends in research (Vol. 58). John Benjamins Publishing Company.
3. Leonard LB. Children with specific language impairment. MIT.
4. Reed VA. Toddlers and preschoolers with specific language impairment, Chapter 3, in Vicki A. Reed (Ed.). An introduction to children with language disorders, (5th ed.). New York: Pearson.
5. Hoff E. Research methods in child language: A practical guide. West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۵

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات روانی گفتار

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس افزایش دانش و کسب مهارت دانشجویان در ارزیابی و درمان کودکان و بزرگسالان دارای ناروانی های گفتار بر اساس دیدگاه های جدید در آسیب شناسی، ارزیابی و رویکردهای مبتنی بر شواهد علمی

شرح درس:

در این درس از دانشجو انتظار می رود اختلالات روانی گفتار را تشخیص افتراقی دهد و نظریه ها و مدل های اتیولوژی لکنت را نقد کند. لکنت و سایر اختلالات روانی گفتار و تأثیر آن بر کیفیت زندگی را ارزیابی کمی و کیفی نماید. روشهای درمانی مبتنی بر شواهد علمی به منظور درمان لکنت در بزرگسالان را نقد و اجرا کند. چارچوب ICF را در ارزیابی و درمان اختلالات روانی گفتار به کار برد تا به بهبود کیفیت زندگی افراد بزرگسال مبتلا به لکنت منجر گردد.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

۱. تشخیص افتراقی انواع ناروانی گفتار شامل انواع ناروانی رشدی و اکتسابی
۲. آگاهی از شاخص های اپیدمیولوژیک انواع ناروانی گفتار
۳. آشنایی با مدل ها و نظریه های علت شناسی لکنت شامل نظریات زبانشناختی، عصب شناختی، حرکتی، سه فاکتوری، مبتنی بر درخواست و تقاضا، و چند عاملی
۴. آشنایی با انواع روش های ارزیابی کمی و کیفی بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار
۵. آشنایی با درمان لیدکامب و درمان های مبتنی بر رویکرد درخواست و تقاضا
۶. آشنایی با رویکرد جامع درمان لکنت در بزرگسالان
۷. آشنایی با رویکردهای speech restructuring همچون Video self-Camperdown Program و modeling (VSM) و Comprehensive Stuttering Program (CSP) در درمان نوجوانان و بزرگسالان
۸. آشنایی با ارزیابی ها و درمان های مبتنی بر شواهد در رابطه با مسائل عاطفی-روانی-اجتماعی و نگرشی همراه با لکنت شامل درمان های شناختی-رفتاری در بزرگسالان دارای لکنت
۹. آشنایی با شیوه های مختلف ارائه درمان لکنت شامل گروه درمانی و درمان از راه دور
۱۰. ارزیابی و درمان لکنت اکتسابی
۱۱. ارزیابی و درمان شتابان گویی
۱۲. آشنایی با کدهای اختلالات روانی گفتار بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده بالینی، ثبت و تفسیر تظاهرات ناروانی گفتار و رفتارهای وابسته لکنت در بزرگسالان با استفاده از ابزار کمی و کیفی
۲. تعیین پیش آگهی، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت مداخلات درمانی در بزرگسالان
۳. اجرای ارزیابی کمی و کیفی بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار
۴. طراحی و اجرای برنامه درمانی مبتنی بر نتایج ارزیابی و ارائه گزارش موردی
۵. یک مورد کد دهی اختلال روانی گفتار بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Guitar B. Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment. Lippincott Williams & Wilkins. 2014.
2. Guitar B, McCauley RJ. Treatment of stuttering: Established and emerging interventions. Wolters Kluwer.
3. Reardon-Reeves N, Yaruss JS. School-age stuttering therapy: A practical guide.
4. Packman A, Onslow M, Webber M, Harrison E, Arnott S, ..., Lloyd W. Lidcombe program trainers' consortium. Retrieved at: lidcombe program treatment guide. <http://lidcombeprogram.org/wp-content/uploads/Lidcombe-Program-Treatment>.
5. O'Brian S, Carey B, Lowe R, Onslow M, Packman A, Cream A. Camperdown program treatment guide. Australian Stuttering Research Centre, University of Sydney. Retrieved at <https://www.uts.edu.au/sites/default/files/10/Camperdown%20Program%20Treatment%20Guide%20June%20>
6. Ward D, Scott KS (Eds.). Cluttering: A handbook of research, intervention and education. Psychology Press.
7. Pertjjs MAJ, Oonk LC, Beer de JJA, Bunschoten EM, Bast EJEG, ... Veenendaal van H. Clinical guideline 'stuttering in children, adolescents and adults'. NVLF, Woerden.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۶

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات صوت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: در این درس دانش دانشجو درباره آسیب‌شناسی، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات صوت با تمرکز بر رویکرد فیزیولوژیک و مهارتش در این حوزه افزایش می‌یابد.

شرح درس: در این درس دانشجو ضمن آشنایی با آناتومی کارکردی و پاتوفیزیولوژی دیسفونی تنش عضلانی، با ارزیابی‌های تکمیلی صوت آشنا می‌شود؛ همچنین انواع درمان‌های اختلالات صوت را با تمرکز بر رویکرد فیزیولوژیک فرامی‌گیرد و شیوه کد گذاری اختلالات صوت در چارچوب ICF را بداند و انجام دهد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آناتومی کارکردی (لمس) عضلات حنجره و گردن
۲. فیزیولوژی آواسازی (ساز و کارهای تغییر فرکانس، بلندی و کیفیت صوت)
۳. پاتوفیزیولوژی دیسفونی تنش عضلانی اولیه و ثانویه
۴. ارزیابی ادراکی-شنیداری، ارزیابی پوسچر
۵. صوت درمانی فیزیولوژیک: درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی، تمرین‌های کارکردی صوت، صوت درمانی تشدید، روش‌های گرم‌کردن صدا، صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری
۲. معرفی درمان‌های جراحی حنجره
۳. توانبخشی گفتار قبل و بعد از جراحی‌های سرطان حنجره
۴. آشنایی با کدهای اختلالات صوت بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. مشاهده و اجرای عملی آناتومی کارکردی (لمس) عضلات حنجره و گردن
۲. اجرای عملی ارزیابی ادراکی-شنیداری صوت با استفاده از مقیاس‌های رسمی، مشاهده و اجرای عملی ارزیابی پوسچر
۳. مشاهده و اجرای عملی درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی
۴. مشاهده و اجرای عملی تمرین‌های کارکردی صوت
۵. مشاهده و اجرای عملی صوت درمانی تشدید
۶. مشاهده و اجرای عملی روش‌های گرم‌کردن صوت
۷. مشاهده و اجرای عملی صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری
۸. مشاهده فیلم درمان‌های جراحی صوت
۹. مشاهده و اجرای عملی توانبخشی گفتار قبل و بعد از جراحی‌های سرطان حنجره
۱۰. یک مورد کد دهی اختلال در صوت بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Stemple JC, Roy N, Klaben BK. Clinical voice pathology: Theory and management: Plural Publishing.
2. Seikel JA, Drumright DG, King DW. Anatomy & physiology for speech, language, and hearing: Nelson Education.
3. Colton RH, Casper JK, Leonard R. Understanding voice problems. Philadelphia: Techbooks.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های جمجمه ای - چهره ای کد درس: ۱۷۰

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با مباحث پیشرفته اختلالات ارتباطی در ناهنجاریهای جمجمه ای - چهره ای مادرزادی و اکتسابی با تمرکز بر شکاف لب و کام و چگونگی ارزیابی و درمان آنها آشنا می شود.

شرح درس: در پایان این درس، انتظار می رود دانشجو ساختار و عملکرد درجه کامی - حلقی، اثر بی کفایتی کامی - حلقی و ناهنجاری های دهان، صورت و حلق بر گفتار، رشد زبان در شکاف کام را بشناسد، انواع ارزیابی های ادراکی و ابزاری و تفسیر آنها، تشخیص افتراقی و ثبت خطاهای گفتاری مرتبط با شکاف کام، طراحی برنامه درمانی مناسب را انجام دهد و شیوه کد گذاری شکاف کام در چارچوب ICF را بداند و انجام دهد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی ساختارهای دهانی - چهره ای، عملکرد درجه نرمکامی - حلقی در فعالیتهای غیرگفتاری و گفتاری، علل و علائم بدعملکردی نرمکامی - حلقی، خطاهای تولیدی مرتبط با شکاف کام
- اثر ناهنجاری های دهان، صورت و حلق بر گفتار و تشدید
- رشد واجشناختی اولیه در کودکان دارای شکاف کام
- ارزیابیهای ادراکی استاندارد (مانند CAPS)، تشخیص افتراقی اختلالات گفتاری مرتبط با شکاف کام و آوانگاری و ثبت خطاها

- مروری بر ارزیابی های دستگاهی شامل نیزومتری، نیزواندوسکوپی، ویدئوفلوروسکوپی و آنرودینامیک
- ارزیابی سیستم کامی - حلقی با استفاده از دستگاه نیزومتر
- تفسیر نتایج ارزیابی های دستگاهی و ارتباط یافته های حاصل از آنها با ارزیابیهای ادراکی
- تکنیکهای درمانی اختلالات تولیدی مرتبط با شکاف کام
- روشهای درمان هایپر نیزالیتی در بدعملکردی کامی حلقی مرزی
- نقش آسیب شناس گفتار و زبان در رفع مشکلات تغذیه و درمان های پروتزی و انواع جراحیهای ثانویه در VPI
- آشنایی با کدهای شکاف کام و اختلالات همراه آن در چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. انجام ارزیابی های ادراکی (مانند تکمیل فرم استاندارد شده CAPS) برای حداقل ۲ بیمار، ارتباط دادن یافته های آن با داده های حاصل از ارزیابی های دستگاهی مستقیم و غیرمستقیم و انجام تشخیص افتراقی از طریق مشاهده فیلم
۲. طراحی برنامه درمانی برای حداقل ۲ بیمار واقعی (درمان های هایپرنیزالیتی و تولید)
۳. مشاهده اجرای تکنیکهای درمانی هایپرنیزالیتی و تولید و تهیه گزارش

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Howard S, Lohmander A. Cleft palate speech: Assessment and intervention. Wiley-Blackwell.
2. Kummer AW. Cleft palate and craniofacial anomalies. Thomson.
3. Peterson-Falzone SJ, Trost-Cardamone J, Karnell MP, Hardin-Jones MA. The clinician's guide to treating cleft palate speech. Mosby.
4. Peterson-Falzone SJ, Hardin-Jones MA, Karnell MP. Cleft palate speech. Mosby.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۱۸

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ نظری - ۰/۵ عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف درس: آشنایی با جنبه های طبیعی و غیر طبیعی اجزاء و عملکردهای دستگاه حرکتی گفتار و دستیابی به توانایی ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

شرح درس: در این درس دانشجو با اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی، پایه ها و مسیرهای عصبی مورد نیاز برای کنترل حرکتی گفتار آشنا می شود. همچنین آسیب شناسی، انواع، علائم، ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی را فرا می گیرد.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت)

۱. آشنایی با چستی کنترل حرکت و نظریه های مختلف کنترل حرکت
۲. آشنایی با مدل های کنترل حرکتی گفتار
۳. آشنایی با تفاوت کنترل حرکتی اندامهای غیر گفتاری با گفتار
۴. آشنایی با تفاوت کنترل حرکات گفتاری و غیر گفتاری
۵. آشنایی با روش های ارزیابی اختلالات حرکتی گفتار
۶. ارزیابی ساز و کار (مکانیزم) تولید گفتار در اختلالات حرکتی گفتار
۷. آشنایی با گفتار فلجی فلاسید و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۸. آشنایی با گفتار فلجی اسپاستیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۹. آشنایی با گفتار فلجی آتاکسیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۰. آشنایی با گفتار فلجی هایپوکینتیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۱. آشنایی با گفتار فلجی هایپرکینتیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۲. آشنایی با گفتار فلجی مختلط و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۳. آشنایی با آیراکسی گفتار و روش های درمان آن
۱۴. آشنایی با کدهی اختلالات حرکتی گفتار بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت)

۱. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی فلاسید
۲. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی اسپاستیک
۳. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی آتاکسیک
۴. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی هایپوکینتیک
۵. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی هایپرکینتیک
۶. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی مختلط
۷. ارزیابی و انجام روش های درمانی مربوط به آپراکسی گفتار
۸. یک مورد کد دهی اختلال حرکتی گفتار بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Duffy J. Motor speech disorders: substrates, differential diagnosis, and management (3rd ed.). Mosby.
2. Freed D. Motor speech disorders: diagnosis and treatment. Delmar.
3. Perrier P. About speech motor control complexity. In Harrington, J. and Tabain, M. (Eds.): Towards a better understanding of speech production processes. New York: Psychology Press.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

کد درس: ۱۹

نام درس: پایان نامه

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: پژوهشی

هدف کلی درس: افزایش دانش و آگاهی دانشجویان در مورد ملزومات و مبانی اجرای تحقیق و آشنایی عملی با طراحی و اجرای تحقیق در زمینه‌ی گفتاردرمانی

شرح درس:

در این درس دانشجو به کمک اساتید راهنما و مشاور به نگارش پروپوزال و اجرای عملی پژوهش بومی مرتبط با حیطه های تخصصی گفتاردرمانی می پردازد.

رئوس مطالب :

- نگارش پروپوزال
- اجرای پژوهش
- تهیه گزارش پژوهش

منابع اصلی درس:

منابع مرتبط با تحقیق پایان نامه

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان توسط اساتید داور و تیم راهنمای تحقیق در زمان ارائه نتایج پژوهش پایان نامه مطابق مفاد آئین نامه کارشناسی ارشدناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی انجام می گیرد.

کد درس: ۲۰

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات صداهای گفتار
پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

افزایش دانش و آگاهی دانشجویان با معرفی دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در آسیب شناسی، ارزیابی و شیوه‌های بهبود بخشیدن به اختلالات آوایی و واجی با علت‌های مختلف

شرح درس:

در این درس دانشجو دیدگاه‌های مبتنی بر ماهیت اختلالات آواشناختی و واج‌شناختی را مورد بررسی قرار می‌دهد. با روش‌های ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتار در آسیب دستگاه اعصاب و نابسامانی‌های زبانی، شناختی، ساختمانی وحسی و حرکتی آشنا می‌شود. با تحلیل‌های مبتنی بر شواهد، شیوه‌های مناسب درمان را انتخاب و فرایند درمان را مدیریت می‌کند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با نظریه‌ها و مباحث فراگیری صداهای گفتار و چگونگی رویداد اختلال در آنها از دیدگاه زبانی، حسی، حرکتی و ساختمانی
۲. ارزیابی صداهای گفتار و توانایی‌های مورد نیاز برای جمعیت هدف و تعیین سطح بر مبنای ICF
۳. معاینه و ارزیابی ساختار اندام‌های گویایی، عملکردهای حرکتی، فعالیت‌های ارتباطی و عوامل محیطی (جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از آزمون‌های رسمی و غیر رسمی)
۴. تعیین پیش‌آگهی بر مبنای تجزیه و تحلیل توانایی‌ها و ناتوانی‌ها و عوامل شخصی و محیطی موثر بر درمان
۵. تعیین اهداف درمان بنابر یافته‌های ارزیابی برای افزایش وضوح گفتار و دستیابی به تولید مناسب صداها در بافت‌های مختلف زبانی
۶. تعیین سطح آسیب واحدهای زبانی (هجایی، واژگانی)، مشارکت‌های ارتباطی و توانایی‌های حسی، حرکتی و شناختی جهت طراحی درمان
۷. تصمیم‌گیری بالینی برای انتخاب روش درمان با استفاده بر فعالیت مبتنی بر بهترین شواهد تجربی
۸. آشنایی با کدهای اختلالات صداهای گفتار بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی: ۳۴ ساعت

۱. اجرای روش‌های ارزیابی در یک مورد از مبتلایان به اختلالات صداهای گفتار
۲. جمع‌آوری نمونه گفتار در فرد مورد مطالعه
۳. تجزیه و تحلیل نمونه گفتار با تحلیل جنبه‌های واجی، آوایی، حرکتی و تولیدی
۴. تعیین پیش‌آگهی و طرح‌ریزی اهداف و برنامه‌ی درمان

۵. اجرای روش درمانی در اختلال مورد مطالعه
۶. تحلیل یافته‌ها و تشریح روش درمان با تکیه بر شواهد علمی و بالینی
۷. گزارش شفاهی و کتبی مراجع مورد مطالعه
۸. یک مورد کد دهی اختلال صدای گفتار بر اساس ICF

منابع اصلی درس:

1. Williams AL, McLeod S, McCauley RJ. Interventions for speech sound disorders in children. Baltimore, MD: Brookes Publishing Company.
2. Bernthal JE, Bankson NW, Flipsen JR. Articulation and phonological disorders: Speech sound disorders in children. 7th ed. Boston: Pearson.
3. Dodd B. Differential diagnosis and treatment of children with speech disorder. John Wiley & Sons.
4. Miller N, Lowit A. (Eds.). Motor speech disorders: A cross-language perspective. Bristol, UK: Multilingual Matters.

-- ظرفیان ط، فتوحی م، شهریار ی م، اختلالات صدای گفتار در کودکان. تهران: نویسه.

شیوه ارزشیابی دانشجوی

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۲۱

نام درس: علوم اعصاب در ارتباط با زبان و شناخت

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: افزایش دانش دانشجویان در زمینه علوم اعصاب و نقش آن در شناخت، گفتار و زبان
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول علوم اعصاب و نورواناتومی و نوروفیزیولوژی مرتبط با شناخت، گفتار و زبان آشنا شده و اهمیت آنها را در شکل‌گیری شناخت، گفتار و زبان فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. مروری بر نورواناتومی و نوروفیزیولوژی سیستم اعصاب مرکزی
۲. مروری بر سیستم‌های حسی، حرکتی و تعادلی (آناتومی، عصب دهی، ملاحظات بالینی)
۳. مروری بر اعصاب کرانیال (طبقه بندی، مسیرها، ملاحظات بالینی)
۴. آشنایی با سیستم لیمبیک و عملکرد آن
۵. آشنایی با سازماندهی شناخت در مغز
۶. آشنایی با عملکردهای شناختی ناحیه پیش حرکتی
۷. ساز و کار عصبی زبان، یادگیری و حافظه

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Kandel ER, Schwartz JH, Jessell T, Siegelbaum SA, Hudspeth AJ. Principles of neural science. 5th edition. McGraw-Hill professional.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۲۲

نام درس: گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول و روش‌های فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد (Evidence-based Practice (EBP) در حوزه گفتاردرمانی به طوری که بتواند این روش‌ها را در آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) کودکان و بزرگسالان به کار گیرد، علاوه بر این بتواند به طراحی و اجرای طرح‌های پژوهشی مبتنی بر شواهد بپردازد.

شرح درس:

فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد EBP عبارتست از به کارگیری جامع، صریح، و دقیق بهترین شواهد موجود تا بتوان درباره مراقبت از سلامت تک‌تک افراد تصمیم‌گیری کرد. EBP بر این پایه استوار است که نظرات و تصمیم‌گیری‌های بالینی هر درمانگر باید متکی به پشتوانه‌ای محکم باشد و آن نیز بهترین شواهد بالینی است که برگرفته از تحقیقات نظام‌مند باشند. امروزه با توجه به گسترده‌تر شدن استفاده از رویکرد EBP در گفتاردرمانی و با توجه به تعریف یاد شده که اصالتاً از پزشکی و اپیدمیولوژی برگرفته شده است، دانشجویان آسیب‌شناسی گفتار و زبان باید بیاموزند: (۱) از مستندترین و معتبرترین شواهد بالینی در محیط‌های بالینی استفاده کنند تا ضمن ارائه مناسب‌ترین مداخله‌ها به مراجعان، به کاهش هزینه‌ها در این حوزه نیز کمک کنند؛ و (۲) با اتکا به فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد به تدوین چارچوبی نظام‌مند برای پژوهش‌های مورد نیاز در داخل کشور اهتمام ورزند تا از این راه نیازهای جامعه مبتلا به ناتوانی‌های گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) به درستی شناسایی شده و پژوهش‌ها به سمت و سوی هدفمندتری سوق داده شوند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با تعریف پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM)، فعالیت مبتنی بر شواهد (EBP) و اصطلاحات مرتبط
۲. چگونگی طراحی یک سوال بالینی و پژوهشی مبتنی بر EBP
۳. آشنایی با اصول طراحی پروتکل مؤثر جستجو و اصول انجام یک جستجوی نظام‌مند جهت یافتن بهترین شواهد در راستای سوال بالینی
۴. آشنایی با سیستم‌های مطرح در دنیا برای سطح‌بندی شواهد علمی
۵. آشنایی با سیستم‌های کیفیت‌سنجی مطرح در دنیا برای ارزشیابی کیفیت متدولوژی انواع پژوهش‌ها
۶. آشنایی با اصول ارزیابی نقادانه (critical appraisal) و معیارهای ارزشیابی کیفیت متدولوژی پژوهش‌های مختلف (از جمله تحقیقات کیفی و کمی به تفکیک زیرمجموعه‌های آنها و نیز مطالعات اثربخشی و economic)
۷. چگونگی به کارگیری نتایج بدست آمده از جستجوی مبتنی بر یافتن بهترین شواهد، در محیط پژوهشی و نیز محیط بالینی.

۸. آشنایی با انواع شواهد برگرفته از کار بالینی، ترجیحات مراجع و چگونگی کاربرد آنها در محیط بالینی

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. طراحی سوال بالینی در هر حوزه از مشکلات کلینیکی (PICO-PECO-PO-PCO)
۲. طراحی عملی پروتکل مؤثر جستجو و اجرای جستجو برای یافتن بهترین شواهد در ارتباط با سوال طراحی شده فوق (library-based)
۳. تعیین سطح شواهد بدست آمده در جستجو با استفاده از اصول EBP.
۴. ارزشیابی عملی انواع مطالعات دارای متدولوژی های مختلف با استفاده از چک لیست های ارزیابی نقادانه (critical appraisal checklists) شامل:

a. ارزشیابی منتقدانه مطالعات مشاهده ای - کیفی

b. ارزشیابی منتقدانه مطالعات مشاهده ای- تحلیلی (مورد-شاهدی و کوهورت)

c. ارزشیابی منتقدانه مطالعات کمی - RCT

d. ارزشیابی منتقدانه مطالعات کمی - Systematic review و متا آنالیز

e. ارزشیابی منتقدانه مطالعات کمی - case-control

f. ارزشیابی منتقدانه مطالعات کمی - Diagnostic accuracy

g. ارزشیابی منتقدانه مطالعات کمی - روایی و پایایی

h. ارزشیابی منتقدانه مطالعات موردی و single subject

۵. اجرای عملی یک مرور منتقدانه از شواهدی که مرتبط با سوال بالینی مورد نظر دانشجو هستند به طوری که کارایی بالینی در لحظه داشته باشد.

۶. پایه ریزی نگارش بخش مرور پروپوزال خود دانشجو، بر اساس اصول EBP، به طوری که از اصول مرور منتقدانه در نگارش آن به شیوه مرور نظام مند یا متاآنالیز استفاده شده باشد

۷. اجرای پروپوزال در راستای افزودن به شواهد موجود با نگاه به سوال بالینی اختصاصی هر دانشجو.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Dollaghan CA. The handbook for evidence-based practice in communication disorders. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
2. Greenhalgh T. How to read a paper: The basics of evidence based medicine (4th ed.). London: Blackwell/BMJ Books.
3. Hayne, RB, Sackett DL, Guyatt GH, Tugwell P. Clinical epidemiology: how to do clinical practice research (3rd ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
4. Reilly S, Oates J, Douglas J. Evidence-based practice in speech pathology: future directions. In S. Reilly, J. Douglas & J. Oates (Eds.), Evidence-based practice in speech pathology (pp. 330-352). London: Whurr.

5. Rose M, Baldac S. Translating evidence into practice. In S. Reilly, J. Douglas & J. Oates (Eds.). Evidence-based practice in speech pathology (pp. 317-329). London: Whurr.

فهرست مقالات ضروری و سایتهای به روز در حوزه گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد برای مطالعه، در زمان تدریس، به روز شده و در اختیار دانشجویان قرار می گیرد.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می شود.

کد درس: ۲۳

نام درس: زبان شناسی بالینی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنا شدن دانشجویان با نظریات مطرح در حوزه‌های گوناگون زبان‌شناسی به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و عملکرد زبانی افراد (کودکان و بزرگسالان) با رویکرد زبان‌شناسی بالینی

شرح درس: در این درس دانشجویان با نظریات به روز زبان‌شناسی در حوزه‌های گوناگون (ساخت‌واژه، نحو، معنی، آواشناسی، تحلیل گفتمان و زبان‌شناسی اجتماعی) آشنا می‌شوند و نظریات مذکور را در حوزه‌های گوناگون بالینی و به صورت بیمار-محور به کار می‌گیرند؛ به این صورت که داده‌های به دست آمده از افراد دارای اختلالات مختلف را از دیدگاه‌های زبان-شناسی بررسی می‌کنند.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

۱- کاربردشناسی، تحلیل گفتمان و زبان‌شناسی اجتماعی است که شامل سرفصل‌های زیر می‌باشد:

الف. تجزیه و تحلیل گفتمان و اختلالات ارتباطی

ب. تلویحات مربوط به مکالمه و اختلالات ارتباطی

ج. نظریه ارتباط و اختلالات ارتباطی

۲- نحو و معنی‌شناسی که شامل سرفصل‌های زیر می‌باشد:

الف. نظریه نحوی چامسکی و اختلالات زبانی

ب. توالی فرمالیک و اختلال زبانی

ج. پردازش نحوی در اختلالات زبانی رشدی و اکتسابی

۳- ساخت‌واژه و اختلال زبانی

۴- آواشناسی و واج‌شناسی که شامل سرفصل‌های زیر می‌باشد:

الف. تجزیه و تحلیل آکوستیکی گفتار

ب. آوانویسی بالینی

ج. تجزیه و تحلیل از منظر واج‌شناسی و پردازش‌های مربوط به حوزه واج‌شناسی

د. آشنایی با برخی از نظریات به روز آواشناسی و واج‌شناسی مانند «نظریه بهینگی» و کاربرد آن در فارسی و

رویکردهای بالینی

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱- تجزیه و تحلیل ابزاری تولید در اختلالات گفتاری

۲- تجزیه و تحلیل ابزاری رزونانس در اختلالات گفتاری

۳- تجزیه و تحلیل ابزاری واکداری/بی واک

۴. ابزارهای تبدیل گفتار به متن موجود در فارسی

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Ball MJ, Perkins MR Muller N, Howard S. (editors). The handbook of clinical linguistics. Blackwell Publishing Ltd.
2. Hornstein N, Nunes J, Grohmann KK. Understanding minimalism. Cambridge University Press.

۳. بی جن خان، م. واج شناسی: نظریه بهینگی، ناشر: سمت، ۱۳۹۷.

شیوه ارزشیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۲۴

نام درس: روش شناسی مطالعات مورد - منفرد (single-subject study)

پیش نیاز یا همزمان: روش پژوهش و آزمون سازی

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف درس: آشنایی با اصول طراحی و اجرای مطالعات مورد - منفرد در حوزه اختلالات ارتباط، زبان، گفتار و بلع (فازهای

دهانی و دهانی-حلقی)

شرح درس:

در این درس دانشجو با جایگاه تحقیقات مورد-منفرد و انواع آن در پژوهش‌های علوم رفتاری به ویژه آسیب شناسی گفتار و زبان آشنا شده و با فراگیری اصول طراحی یک پژوهش مورد-منفرد، می تواند یک طرح مناسب برای بیمار دارای اختلال در گفتار، زبان یا بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، طراحی و اجرا نموده و با استناد به اندازه گیری های تحلیلی خاص این مطالعات و نیز یکی از انواع اندازه اثر ویژه این مطالعات، نتایج بدست آمده را تحلیل نماید.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

- آشنایی با انواع روش تحقیق در علوم رفتاری و جایگاه مطالعات مورد-منفرد در آنها و تفاوت آنها با مطالعات گروهی
- تفاوت مطالعات مورد - منفرد با مطالعه موردی و انواع گزارش موردی
- انواع طرح های withdrawal, reversal, multiple baseline/probe, interaction, alternating
- آشنایی با مفاهیم خط پایه، فاز های مختلف، متغیر مستقل و وابسته و مخدوشگر و چگونگی اندازه گیری آنها در مطالعات مورد-منفرد
- آشنایی با انواع رایج محاسبه اندازه اثر در مطالعات مورد-منفرد از جمله PND, IRD, PAND
- چگونگی اندازه گیری متغیرها در مطالعات مورد-منفرد
- آشنایی با نمودارهای اختصاصی مطالعات مورد-منفرد
- مفاهیم slop, trend, level, variability و تحلیل دیداری داده ها
- کیفیت سنجی مطالعات مورد-منفرد و معیارهای استاندارد اجرایی آنها
- تکرارپذیری و اعتبار در مطالعات مورد-منفرد
- روایی سنجی مداخله در مطالعات مورد-منفرد
- محدودیت های اینگونه مطالعات و راه حل های آنها
- رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):
- برآورد شرایط و انتخاب مراجع برای ورود به مطالعه
- طراحی مطالعه مورد - منفرد
- اجرای فازها
- رسم نمودارها
- تحلیل دیداری
- تحلیل اندازه اثر
- ارائه گزارش

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

1. Gast D. Single Subject Research Methodology in Behavioral Sciences. Taylor & Francis.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۲۵

نام درس: بیومکانیک اندام های تولید گفتار

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با بیومکانیک اندام های گویایی و نقش عضلات گفتاری در تولید گفتار

شرح درس: در این درس دانشجو با مفاهیم پایه ای بیومکانیک و نوروفیزیولوژی عضلات گفتاری آشنا می شود. حرکت شناسی و بیومکانیک اندام های گویایی و نقش عضلات مختلف حنجره، زبان و لب ها در تولید صداهای گفتاری را یاد می گیرد.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

بیومکانیک چیست، تعریف مفاهیم در بیومکانیک، آرتروپوژی انواع عضلات، نوروفیزیولوژی عضلات ملاحظیات اسکلتی در حرکت، ویژگی های بیومکانیکی عضلات در ایجاد حرکت مکانیزم های تولید حرکت بواسطه عملکرد رابطه متقابل عصب-عضله و مفصل. ملاحظیات اسکلتی در حرکت اندام های گفتاری فیزیولوژی اندام های گویایی و کارکرد آنها در تولید گفتار بیومکانیک حنجره

بیومکانیک غضروف آرتینوئید

بیومکانیک هایونئید و عضلات سوپرا و اینفرا هایونئید

بیومکانیک حنجره در سبک های مختلف صوتی

بیومکانیک عضلات لب و کارکرد آنها در تولید واکه ها

بیومکانیک عضلات لب و کارکرد آنها در تولید همخوان ها

بیومکانیک عضلات زبان و کارکرد آن در تولید واکه ها

بیومکانیک عضلات زبان و کارکرد آن در تولید همخوان ها

منابع اصلی درس: کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شده است.

1. Winter A. Biomechanics and motor control of human movement. John Wiley & Sons.
2. McLoon LK, Andrade F. Craniofacial muscles: A new framework for understanding the effector side of craniofacial muscle. Springer.
3. Harris T, Howard DM. The voice clinic handbook. (2nd ed.). Wiley.
4. Marchal A. From speech physiology to linguistic phonetics. (1st ed.). Wiley.

شیوه ارزشیابی دانشجو: ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

فصل چهارم

استانداردهای برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

- موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:
- * ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.
  - * ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.
  - * ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.
  - * ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج دپارتمان دوره‌های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.
  - * ضروری است، جمعیت‌ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.
- * ضروری است، تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.
- * ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.
- * ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.
- * ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.
- * ضروری است، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.
- * ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- * ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

- * ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دیپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پایش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

پس از تصویب و ابلاغ برنامه به گروه‌های آموزشی، در پایان هر سال تحصیلی از مدیران گروه‌های آموزشی نظرخواهی به عمل می‌آید و با جمع‌آوری نتایج این نظرسنجی‌ها در پایان یک دوره آموزشی ۲ ساله در مقطع کارشناسی ارشد تغییرات و اصلاحات برنامه انجام خواهد شد. لازم به ذکر است بر اساس نظرسنجی‌های سالیانه، در صورتی که نیاز به تغییر وجود داشته باشد، این تغییرات پس از هر نظرسنجی و با تایید اعضاء هیئت‌ممتحنه، ارزشیابی و برنامه‌ریزی رشته‌گفتاردرمانی اعمال خواهد شد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۴ سال از اجرای برنامه و ۲ سال پس از اشتغال
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

- میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه: ۷۰ درصد
- میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه: ۷۵ درصد
- میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه: ۵۰ درصد
- میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان
- کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:

  - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
  - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
  - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
  - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
  - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
  - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
  - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
  - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
  - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
  - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
  - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
  - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
  - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
  - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

  - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
  - ۱-۲-۲) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
  - ۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
  - ۳-۱-۲) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
  - ۴-۱-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
  - ۵-۱-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
  - ۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

- ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛
- ۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار - مذکور در این منشور - بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید. چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

۱. روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
۲. روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
۳. تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
۴. استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
۵. دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
۶. شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
۷. پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
۸. پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
۹. کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
۱۰. روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
۱۱. استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
۱۲. استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
۱۳. استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم علوم پزشکی از ضروریات است.

۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.

۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.

۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.

۵- ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.

۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.

۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.

۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس ، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعلیم ادیان الهی حکم می‌کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش‌هایی که بر روی حیوانات انجام می‌دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می‌باشد. ذیلاً به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می‌شود:

- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- قفس‌ها، دیوار، کف و سایر بخش‌های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- قفس‌ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می‌شوند از محیط حذف شود.
- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین‌ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- در پژوهش‌ها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق ، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.